

ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ
ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣΕΠΙΜΕΛΕΙΑ:
ΜΑΡΙΑ ΜΠΙΤΣΙΚΑ
ΕΛΕΝΗ ΤΣΑΜΙΛΗ
ΝΑΥΣΙΚΑ ΤΣΑΟΥΣΗ**Vultus est index animi =**
το πρόσωπο είναι
ο δείκτης της ψυχήςΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΠΟΥΚΑΜΙΣΑΣ

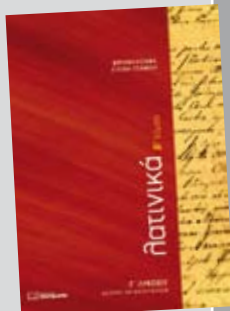
Κυκλοφορούν

Λατινικά α' & β' τόμος

Γ' Λυκείου

Θεωρητική Κατεύθυνση

Ε. Καϊάφα, Ε. Τσαμίλη

Λατινικά

Β' Λυκείου

Θεωρητική
Κατεύθυνση

Ε. Καϊάφα

Ε. Τσαμίλη

ΚΕΙΜΕΝΑ XXIII ΚΑΙ XXXII

Α. Να μεταφράσετε τα αποσπάσματα:

Aegrotabat Caecina Paetus, maritus Arriae, aegrotabat et filius. Filius mortuus est. Huic Arria funus ita paravit, ut ignoraretur a marito; quin immo cum illa cubiculum mariti intraverat, vivere filium simulabat, ac marito persaepe interroganti, quid ageret puer, respondebat: «Bene quievit, libenter cibum sumpsit».

Quas ego, cupidus bene gerendi et administrandi rem publicam, semper mihi proponebam. Colendo et cogitando homines excellentes animum et mentem meam conformabam. Sic enim –laudem et honestatem solum expetendo, omnes cruciatus corporis et omnia pericula mortis parvi esse ducendo– me pro salute vestra in tot ac tantas dimicationes obicere potui.

Β. Παρατηρήσεις

1.α. Να γράψετε τις συνεκφορές και τα ουσιαστικά στις πτώσεις που ζητούνται:

filius: γενική και κλητική ενικού

funus: αιτιατική ενικού και πληθυντικού

tot ac tantas dimicationes: ονομαστική ενικού και γενική πληθυντικού

β. Να γράψετε τους τύπους των αντωνυμιών που ζητούνται:

quid: την ίδια πτώση στον άλλο αριθμό

vestra: ονομαστική πληθυντικού της κτητικής αντωνυμίας γ' προσώπου για πολλούς κτήτορες, στο ίδιο γένος

γ. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται:

bene: τον υπερθετικό βαθμό

libenter: τους υπόλοιπους βαθμούς

cupidus: αφαιρετική ενικού του συγκριτικού βαθμού του επιθέτου στο θηλυκό γένος

2. Να γράψετε τα ρήματα στους τύπους που ζητούνται (στους περιφραστικούς τύπους να λάβετε υπόψη το υποκείμενο):

mortuus est: β' ενικό πρόσωπο υποτακτικής ενεστώτα και μέλλοντα

ageret: α' πληθυντικό οριστικής υπερσυντελικού και στις δύο φωνές

quievit: απαρέμφατο μέλλοντα και παρακειμένου στην άλλη φωνή

sumpsit: δοτική γερουνδίου και δοτική ενικού μετοχής μέλλοντα

colendo: γ' πληθυντικό υποτακτικής παρακειμένου και υπερσυντελικού στην ίδια φωνή

obicere: γ' ενικό οριστικής και β' ενικό προστακτικής του ενεστώτα

3.α. **Huic Arria funus ita paravit, ut ignoraretur a marito:** να μεταφέρετε την περίοδο από την ενεργητική στην παθητική σύνταξη και το αντίστροφο.

β. **marito persaepe interroganti:** να αναλύσετε τη μετοχή σε δευτερεύουσα αναφορική πρόταση που να εκφράζει το πραγματικό.

γ. **Colendo et cogitando homines excellentes:** να αναγνωρίσετε το συντακτικό ρόλο των υπογραμμισμένων τύπων και να τους αντικαταστήσετε με τύπους του ρήματος στην παθητική φωνή.

4.α. **Quas ego, cupidus bene gerendi et administrandi rem publicam, semper mihi proponebam:** να εξαρτήσετε την πρόταση από το «Cicero dixit».

β. **ac marito persaepe interroganti, quid ageret puer, respondebat:** να αναγνωρίσετε το είδος της δευτερεύουσας πρότασης, να επισημάνετε το συντακτικό της ρόλο και να την αντικαταστήσετε με ευθεία ερώτηση.

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΘΕΜΑΤΩΝ

Α. Μεταφράσεις

Ήταν άρρωστος ο Καικίνας Παίτος, ο σύζυγος της Αρρίας, άρρωστος ήταν και ο γιος. Ο γιος πέθανε. Η Αρρία τού ετοίμασε την κηδεία έτσι, ώστε να αγνοείται από το σύζυγο· όχι μόνο αυτό, αλλά (ακόμη) κάθε φορά που εκείνη έμπαινε στην κρεβατοκάμαρα του συζύγου, προσποιούνταν ότι ο γιος ζούσε, και στο σύζυγο, που ρωτούσε πολύ συχνά τι έκανε το παιδί, απαντούσε: «Κοιμήθηκε καλά, πήρε με όρεξη την τροφή».

Αυτές εγώ πάντοτε έβαζα μπροστά μου ως παράδειγμα, επιθυμώντας να διοικήσω και να διαχειριστώ σωστά την πολιτεία. Με το να λατρεύω και με το να σκέφτομαι τους έξοχους ανθρώπους διέπλαθα την ψυχή και το νου μου. Γιατί έτσι –με το να επιδιώκω δηλαδή μόνο τον έπαινο και την τιμή, με το να θεωρώ ότι έχουν μικρή αξία όλα τα βάσανα του σώματος και όλοι οι θανάσιμοι κίνδυνοι– μπόρεσα να ριχτώ σε τόσο πολλούς και τόσο μεγάλους αγώνες για τη σωτηρία σας.

Β. Παρατηρήσεις

1.α. **fili/-i, fili/funus, funera/tot ac tanta dimicatio, tot ac tantarum dimicationum**

β. **quae, suae**

γ. **optime/libentius, libentissime/cupidiore**

2. **moriaris/-re, moriturus sis/egeramus, acti eramus/quietum iri, quietum esse/sumendo, sumpturo/coluerint, coluissent/obicit, obice**

3.α. **Huic funus ita ab Arria paratum est ut maritus ignoraret.**

β. **qui persaepe interrogabat**

γ. Απρόθετη αφαιρετική του γερουνδίου που εκφράζει τον τρόπο – colendis et cogitandis hominibus excellentibus (προαιρετική έλξη).

4.α. Cicero dixit eas se, cupidum bene gerendi et administrandi rem publicam, semper sibi proponere.

β. Δευτερεύουσα ονοματική πλάγια ερωτηματική, μερικής άγνοιας, λειτουργεί ως αντικείμενο στη μετοχή interroganti – Quid agit puer?

► Προσέχω ιδιαίτερα...

• ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟ

quin immo

αντιθετικός σύνδεσμος, δεν εισάγει δευτερεύουσα πρόταση

cum

πρόκειται για τον επαναληπτικό cum, δηλώνει την αόριστη επανάληψη στο παρελθόν (intraverat)

mortis

γενική επεξηγηματική στο pericula

parvi

γενική της αξίας εξαίτιας του esse

me

αντικείμενο στο απαρέμφατο obicere, άμεση αυτοπάθεια ά' προσώπου

• ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ

mortuus est

mori- mortuus sum,(mortuum), mori (αποθετικό,σε -io), μετοχή μέλλοντα moriturus-a-um.

laudem, honestatem

Τριτόκλιτα ουσιαστικά θηλυκού γένους. Προσοχή στην ονομαστική ενικού: laus, honestas.

cruciatus

αιτιατική πληθυντικού του ουσιαστικού, cruciatus -us,αρσενικό δ' κλίσης.

tot

δεικτική αντωνυμία άκλιτη.

ΒΙΟΓΡΑΦΙΕΣ

Έννιος (239-169 π.Χ.)

Ο Κουίντος Έννιος υπήρξε μία από τις κορυφαίες μορφές της λατινικής λογοτεχνίας. Πολλοί τον ονομάζουν «πατέρα της ρωμαϊκής ποίησης», καίτοι η ελληνομάθειά του, η προσαρμογή των έργων του - κυρίως των δραματουργικών - στη θεματολογία και τη «γραμμή» του Ευριπίδη, επιτρέπουν στους μελετητές του να τον χρίζουν «ελληνιστή» και να τον κατατάσουν στους συγγραφείς των ελληνιστικών χρόνων. Η αλήθεια είναι ότι ο Έννιος, αν και ξεκίνησε σαν επικός ποιητής (*Annales* το μεγάλο έπος του) καθιέρωσε πρώτος τη σάτιρα στα λογοτεχνικά πράγματα της αρχαίας Ρώμης, όταν καταπίσθηκε με την κωμωδία. Είχε προηγηθεί η επίδοσή του στην τραγική ποίηση κατά τα πρότυπα της αρχαίας ελληνικής τραγωδίας με 25 έργα. Η αρχαία ελληνική γραμματεία ήταν ο καθοδηγητής του Έννιου. Η καταγωγή του από την Καλαβρία, λόγω της συναναστροφής του με πολλούς Έλληνες εμπόρους, καλλιτέχνες και πλήθος απογόνων των αποίκων της Κάτω Ιταλίας, τον είχε προικίσει με την άριστη γνώση της αρχαίας ελληνικής γλώσσας αλλά και των ιδιωμάτων της τοπικής ελληνόφωνης διαλέκτου. Τη γλώσσα αυτή τη χρησιμοποίησε έντονα στα πρώτα έργα του, κέρδισε πολλά βραβεία σε ολυμπιακούς αγώνες ποίησης, ενώ κατόπιν στον Β΄ Καρχηδονιακό Πόλεμο, όταν γνωρίστηκε με τον Κάτωνα τον πρεσβύτερο και άλλους αξιωματούχους της Ρώμης, όχι μόνο έγραψε στα αμιγώς λατινικά αλλά παρενέβη στη γραμματική και έγινε ο αναμορφωτής της ορθογραφίας της γλώσσας και ο εμπνευστής της λατινικής στενογραφίας.

εκδόσεις **ΠΟΥΚΑΜΙΣΑΣ**

κυκλοφορούν

Αρχές Οικονομικής Θεωρίας

α΄ & β΄ τόμος
Γ΄ Λυκείου
Μάθημα Επιλογής
Μ. Βασιλείου

Αρχές Οργάνωσης & Διοίκησης Επιχειρήσεων & Υπηρεσιών

Γ΄ Λυκείου
Τεχνολογική Κατεύθυνση
Μ. Βασιλείου

Ανάπτυξη Εφαρμογών σε Προγραμματιστικό Περιβάλλον

Γ΄ Λυκείου
Τεχνολογική Κατεύθυνση
Δ. Νικολαΐδης

